

ANÀLISI SOBRE L'ESTUDI DEL PLA DE XOC DAVANT LES CONSEQÜÈNCIES DE L'ESTAT D'ALARMA EN L'ADMINISTRACIÓ DE JUSTÍCIA PER PART DEL COL·LEGI NACIONAL DE LLETRATS DE L'ADMINISTRACIÓ DE JUSTÍCIA.

Analitzat l'estudi presentat per part del Col·legi Nacional de LAJ es fan les següents manifestacions per la comissió de Mediació i altres sistemes de resolució de conflicte del Consell de l'Advocacia Catalana.

Amb caràcter previ, l'advocacia catalana posa en gran valor la implicació i l'aposta tan decidida que el Col·legi Nacional dels Lletrats de l'Administració de Justícia ha mostrat amb la redacció i publicació d'aquest Pla de xoc, en especial pel que fa a la remissió als actes de conciliació i a la mediació, als quals ens sumem i des de l'advocacia institucional promocionarem i donarem suport, atenent que l'objectiu comú d'ambdues entitats i de tots els professionals del dret és el d'evitar el col·lapse dels jutjats i tribunals quan s'aixequin les mesures d'estat d'alarma dictades pel Govern de l'Estat.

Però també volem destacar la nostra preocupació per algunes afirmacions i aspectes que queden recollits en aquest pla, que, si respectem la normativa existent i els principis rectors que defineixen la mediació, el plantejament proposat des del Col·legi Nacional dels LAJ podria desvirtuar la institució de la mediació.

Una de les propostes fonamentals presentades pel Col·legi Nacional de LAJ és la conciliació/mediació prèvia obligatòria, fixant com a exemple la conciliació laboral com a clau de l'èxit. L'advocacia catalana vol aclarir que:

1. Els sistemes de resolució de conflictes a través de la conciliació i a través de la mediació, són completament diferents i no convé confondre'ls, ja que parteixen de conceptes i àmbits diferents, exigint-se, entre altres requisits, titulació en la mediació i no en la conciliació.
2. L'advocacia, igual que el Col·legi Nacional dels LAJ, defensa ambdues figures dins els seus respectius significats i conceptes, però, quan tractem la mediació, considerem que no s'ha d'incloure com a part de la funció pública. Així, quan la LOPJ es refereix a les competències dels LAJ en mediació, es refereix a la possibilitat de derivar a mediació, no tant a formar part de la mediació com a persona mediadora en el procés.
3. És necessari que el professional que condueixi la mediació tingui la titulació que la legislació exigeix a l'àmbit nacional, així com la formació continuada que requereix per al correcte exercici de les seves funcions, tal com el vénen fent fins al moment els col·legis professionals que l'han abanderat.
Considerem que la mesura que els LAJ puguin desenvolupar les funcions de mediació no és adequada per activar el pla de xoc perquè requereix mesos de formació, sent possible impartir-la per aquells que tenen la titulació corresponent i la formació continuada que se'ls exigeix per llei.
4. D'altra banda, i pel que fa als principis rectors de la mediació, és a dir, voluntarietat, confidencialitat i imparcialitat, amb la redacció actual d'aquest Pla de xoc no quedarien garantits. La figura del LAJ, actuant com a mediador, considerem que en cap cas pot garantir la confidencialitat ni la imparcialitat del procés de mediació. Màxim quan d'inici estem utilitzant aquesta via com un mecanisme obligatori que se li ha facilitat al LAJ per agilitzar i descarregar amb velocitat el col·lapse d'expedients que es preveu tindran els jutjats. Considerant que si no es regula correctament l'obligatorietat del procediment de mediació, també decau la voluntarietat de les parts. Considerem que, per sí mateixa, la mediació és un mecanisme extrajudicial de resolució de conflictes i només és intrajudicial quan es deriva del jutjat a centres de mediació externs i habilitats per

les institucions públiques, no perquè la faci el propi jutjat. Respecte a la voluntarietat, i tal com la mesura està recollida al Pla de xoc, sota l'advertiment de possibles multes o decisions en fase de resolució desfavorables a la part que no es vulgui sotmetre a la mediació, entenem que s'articula clarament en contra del principi de voluntarietat de les parts que regeix la mediació.

5. S'hauria de distingir en el cas d'implantar la mediació com a fase obligatòria abans de tramitar-se el procediment per la via contenciosa, pel fet que hi ha dues fases clarament diferenciades en la gestió de la mateixa: la prèvia o informativa i la fase que, en definitiva, entra dins el fons de l'assumpte.
6. Reconeixem que l'alt índex d'èxit de la conciliació en el procediment laboral redueix considerablement els procediments contenciosos, però la conscienciació de les parts (habitades, des de fa molts anys, a l'acte de conciliació administrativa i després en seu judicial), la tipologia de la matèria que es tracta i la posició i interessos de les parts que s'hi sotmeten, no se semblen per a res a la pluralitat de procediments que es tracten en la jurisdicció civil (família, successions, clàusules abusives, divisions de patrimoni, resolucions contractuals, ...)

Respecte a les mesures transversals que proposa el Col·legi Nacional de LAJ al pla de xoc:

1. Destaca en aquestes mesures que dins la jurisdicció contenciosa administrativa, la mediació obté molt bons resultats, aconsellant que se li faculti al LAJ aquestes funcions. Des de l'advocacia institucional mantenim el criteri totalment contrari, advertint novament que la mediació requereix una formació, per tots àmpliament coneguda, que per a res no se sembla amb la formació dels funcionaris de l'Administració de Justícia. D'altra banda, els LAJ són juristes, però no tenen interioritzats els conceptes de matèria reservada, confidencialitat i/o secret professional que són conceptes propis de la persona advocada i mediatadora en exercici. L'advocacia destaca la seva normativa deontològica que adverteix al seu professional de la preferència d'aquests sistemes, acudint a la via judicial quan la decisió d'un jutge és inqüestionable, tot això sense perjudici que no es deixi d'intentar qualsevol sistema alternatiu per evitar el camí jurisdiccional contenciós.
2. Així mateix, es destaca dins la Jurisdicció Civil, la conciliació / mediació intrajudicial per resoldre immediatament conflictes ja existents o que puguin iniciar-se en el futur, encarregant-se de tals funcions, a instància del Col·legi de LAJ, als mateixos lletrats de l'administració de Justícia. Es proposa, per part seva, modificar els textos normatius per imposar la mediació obligatòria. Aquesta mesura proposada no és compartida des de l'advocacia institucional, atès que aconsellar una modificació legislativa per introduir aquestes figures no és un mètode ràpid i senzill que agilitzi la situació posterior que s'obrirà quan s'aixequi l'estat d'alarma, i més si tenim en compte que avui dia molts Jutjats de Família i de l'àmbit de la jurisdicció civil advoquen per derivar tals mediacions als col·legis professionals, com ara els de l'advocacia, els quals majoritàriament gaudeixen d'un important nombre de persones mediadores encarregades de dur a terme la corresponent sessió informativa i les posteriors sessions sobre el tractament del conflicte i posada en comunicació de les parts. Puntualitzem que és necessari no oblidar ni permetre que es deixi de recordar que la mediació, com un dels sistemes alternatius de resolució de conflictes, requereix dues fases: una prèvia i simplement informativa (que pot ser obligatòria perquè no entra en el fons de l'assumpte) i una altra de treball entre les parts (que ha de ser ineludiblement voluntària i que tracta i explora l'en conflicte)
3. La proposta sobre la introducció d'un paràgraf en l'article 19 de la LEC ("*en qualsevol fase dels procediments regulats en aquesta llei el lletrat de*

l'administració de justícia podrà, d'ofici o instància de part i mitjançant decret motivat, esmenar a les parts a una compareixença davant el mateix per exercir les funcions de mediació que li són pròpies o intentar la seva conciliació, tenint l'acord que s'assoleixi els efectes previstos per a la mediació o conciliació en les respectives lleis que les regulen") necessitaria una redacció més respectuosa cap a la figura professional de la persona mediadora, àmpliament defensada per uns altres col·legis, i diferenciar la conciliació i la mediació, tant des del punt de vista conceptual com dels processos d'una i altra figura.

Finalment, i atesa la situació que ha provocat la pandèmia del COVID 19 i que considerem que tots els ens jurídics ens hem d'implicar en l'agilització dels procediments judicials en tràmit o pendents d'iniciar, i en tant que sempre hem defensat que la mediació és una via vàlida i eficaç per a la resolució extrajudicial de conflictes, no tant per la imposició que regeix al procediment social, sinó per la voluntarietat de les parts que aconsegueix millors resultats a l'hora de l'aplicació dels acords, els Centres de Mediació Privat dels Col·legis d'Advocats estan preparats per oferir una via de proximitat molt àgil de designació de mediadors de la bossa de professionals de la mediació que tenen disponible, sense necessitat de paralització del procediment. La qual cosa, suposaria un incentiu a les parts a col·laborar i participar en la mediació sense la percepció que la mateixa pugui ser emprada com una arma dilatòria del procediment. Treballant paral·lelament al procediment, sens que la derivació a mediació impliqui ni una paralització del mateix ni una sobrecàrrega per el propi jutjat.